

Силабус
освітнього компоненту ОК 2
Українська мова (за професійним спрямуванням)

Назва дисципліни:	«Українська мова (за професійним спрямуванням)»
Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)
Галузь знань:	13 Механічна інженерія
Спеціальність:	133 Галузеве машинобудування
Освітньо-професійна програма:	Автомобілебудування
Сторінка курсу в Moodle:	https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=5559
Рік навчання:	1
Семестр:	2 (весняний)
Обсяг освітнього компоненту	3 кредити (90 годин)
Форма підсумкового контролю	екзамен
Консультації:	за графіком
Назва кафедри:	українознавства
Мова викладання:	державна
Керівник курсу:	кандидат педагогічних наук, доцент Бугаєвська Юлія Володимирівна
Контактний телефон:	050 638 93 61 (вайбер, телеграм), 068 641 54 65
E-mail:	E-mail кафедри: ukr_khadi@ukr.net

Короткий зміст освітнього компонента:

Метою вивчення дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» є формування системи знань про норми сучасної літературної мови як основи культури усного й писемного ділового мовлення фахівців, набуття практичних навичок використання в мовленні наукової та фахової термінології, вироблення вмінь створювати та відтворювати усні й писемні мовленнєві жанри професійного спілкування державною мовою.

Об'єктом вивчення дисципліни є офіційно-діловий і науковий стилі; автотранспортне термінознавство; мовні засоби відповідно до комунікативних намірів, необхідних для високоякісного професійного спілкування.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сучасна українська літературна мова і мовлення у фаховій діяльності.

Основні завдання у вивчення навчальної дисципліни. Після вивчення навчальної дисципліни студент буде **володіти** українськомовною *професійною комунікативною компетенцією*, що визначається як системне інтегративне утворення й містить компетенції лінгвістичного (мовна, термінологічна, мовленнева), соціокультурного (етнокультурологічна, соціолінгвістична), прагматичного (дослідницька, само організаційна, інтерактивна, творча) рівнів:

Необхідні обов'язкові попередні та супутні навчальні дисципліни:

Пререквізити: базовий курс української мови (загальноосвітня школа).

Кореквізити: ОК 3 «Філософія», ОК14 «Вступ до фаху та історія інженерної діяльності»

Компетентності:*Загальні компетентності:***ЗК2.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.**ЗК7.** Здатність спілкуватися іноземною мовою.*Фахові компетентності***ФК8.** Здатність реалізовувати творчий та інноваційний потенціал у проектних розробках в сфері галузевого машинобудування.**ФК10.** Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.**Очікувані результати навчання з дисципліни:****РН11.** Вільно спілкуватися з інженерним співтовариством усно і письмово державною та іноземною мовами.**Тематичний план**

№ теми	Назва тем (ЛК, ПЗ, СРС)	Кількість годин очна
1	ПЗ Державна мова України: система норм і стилів.	2
	СРС <i>Історія і сучасність українського правопису.</i>	2
2	ПЗ Основні вимоги до укладання ділових паперів.	2
	СРС <i>Вимоги до змісту та розташовування реквізитів документів за ДСТУ 4163:2020.</i>	2
3	ПЗ Документи щодо особового складу і довідково-інформаційні документи.	2
	СРС <i>Документи: оголошення і запрошення.</i>	2
4	ПЗ Обліково-фінансові та господарсько-договірні документи.	2
	СРС <i>Акт як обліково-фінансовий документ.</i>	2
5	ПЗ Організаційно-розпорядчі документи.	2
	СРС <i>Вказівка як розпорядчий документ.</i>	2
6	ПЗ Лексичні та синтаксичні особливості офіційно-ділового стилю фахової документації.	2
	СРС <i>Книжні та іншомовні слова в текстах фахових документів.</i>	2
7	ПЗ Граматичні особливості частин мови у ділових паперах.	2
	СРС <i>Зв'язок числівника з іменником.</i>	2
8	ПЗ Усна фахова комунікація: різновиди й особливості, атрибути.	2
	СРС <i>Паралінгвістичні засоби у спілкуванні зі закордонними колегами.</i>	2
	ПЗ Галузева пресконференція.	2

№ теми	Назва тем (ЛК, ПЗ, СРС)	Кількість годин очна
	СРС <i>Технологія підготовки і проведення пресконференцій.</i>	1
10	ПЗ <i>Організація професійного спілкування.</i>	2
	СРС <i>Поради для якісного виконання промови під час виступу.</i>	2
11	ПЗ <i>Науковий стиль і дослідницька діяльність студента.</i>	2
	СРС <i>Реферат: техніка написання і лексичні засоби.</i>	1
12	ПЗ <i>Основні форми і види науково-дослідницької діяльності студента.</i>	2
	СРС <i>Мовні засоби для реалізації наукової діяльності студента.</i>	2
13	ПЗ <i>Система основних понять автотранспортного термінознавства.</i>	2
	СРС <i>Характеристика основних термінологічних словників транспортної галузі.</i>	2
14	ПЗ <i>Основні способи термінотворення.</i>	2
	СРС <i>Використання чужомовних запозичень для найменування понять автомобільного транспорту.</i>	2
15	ПЗ <i>Лексико-семантичні процеси в українській автотранспортній термінології.</i>	2
	СРС <i>Уніфікація і стандартизація термінології.</i>	2
16	ПЗ <i>Підсумкове заняття-узагальнення з навчальної дисципліни: усний і письмовий контролю.</i>	2
Разом		
ПЗ		32
СРС		28
Підготовка та складання екзамену		30
Усього за семестр		90

Методи навчання

- МН1 – словесний метод (пояснення, дискусія, бесіда тощо);
МН2 – практичний метод (практичні заняття);
МН3 – наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
МН4 – робота з довідковою літературою.

Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінка з дисципліни та її переведення в оцінки за національною шкалою і шкалою ECTS здійснюється згідно зі СТВНЗ 90.1-02:2023 «Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Сума балів	Оцінка в ECTS	Критерії оцінювання	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Студент виявляє особливі творчі здібності, глибоко вивчив матеріал, викладає його логічно, послідовно, чітко, переконливо аргументує відповідь, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях.	відмінно
80-89	B	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.	добре
75-79	C	Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.	
67-74	D	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.	задовільно
60-66	E	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.	
35-59	FX	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	незадовільно
1-34	F	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.	

Розподіл балів, які отримують здобувачі

Види оцінювання	Поточний контроль	Екзаменаційний контроль	Разом за дисципліну
	T1...T15		
Практична робота на занятті, участь у дискусії	30	30	100
Захист практичних робіт	40		

Поточна успішність

1 Поточна успішність здобувачів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюється за допомогою чотирибальної шкали оцінок з наступним перерахуванням у 100-бальною шкалу. Під час оцінювання поточної успішності враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою.

1.1 Практичні заняття оцінюються виконанням контрольного або індивідуального завдання.

2 Оцінювання поточної успішності здобувачів вищої освіти здійснюється на кожному практичному занятті за стобальною шкалою і заносяться у журнал обліку академічної успішності.

3 Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як середньоарифметична сума балів за кожне заняття, за індивідуальну роботу, поточні контрольні роботи за формулою:

$$K_{\text{поточ}} = \frac{\sum_0^n K_n}{n},$$

де $K_{\text{поточ}}$ – підсумкова оцінка успішності за результатами поточного контролю;
 K_n – оцінка успішності n -го заходу поточного контролю;
 n – кількість заходів поточного контролю.

Підсумкове оцінювання

1 Здобувач вищої освіти на останньому занятті з дисципліни за результатами поточного оцінювання у семестрі отримує допуск до іспиту.

Здобувачі вищої освіти, які мають середню поточну оцінку з дисципліни нижче ніж 60 балів, на останньому занятті можуть підвищити свій поточний бал шляхом складання тестів з дисципліни.

Оцінювання знань здобувачів шляхом тестування здійснюється за шкалою:

- «Відмінно»: не менше 90 % правильних відповідей;
- «Дуже добре»: від 82 % до 89 % правильних відповідей;
- «Добре»: від 74 % до 81 % правильних відповідей;
- «Задовільно»: від 67 % до 73% правильних відповідей;
- «Задовільно достатньо»: від 60 % до 66 % правильних відповідей;
- «Незадовільно»: менше 60 % правильних відповідей.

2 Умовою отримання допуску є: – виконання і здача роботи за індивідуальним завданням та відпрацювання всіх пропущених занять; – середня поточна оцінка з дисципліни не нижче 60 балів.

3 За виконання індивідуальної самостійної роботи та участь у наукових заходах здобувачам нараховуються додаткові бали.

3.1 Додаткові бали додаються до суми балів, набраних здобувачем вищої освіти за поточну навчальну діяльність.

3.2 Кількість додаткових балів не може перевищувати 20 балів.

4 Результат навчання за семестр оцінюється:

– за чотирьохбальною шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) згідно з таблицею;

– за 100-бальною шкалою згідно з таблицею.

6 Підсумкова оцінка разом з додатковими балами не може перевищувати 100 балів. Підсумкова оцінка за курс $K_{\text{підс}}$ визначається за формулою

$$K_{\text{підс}} = 0,2 \cdot K_{\text{поточ}} + K_{\text{е}}$$

де $K_{\text{поточ}}$ – підсумкова оцінка успішності за результатами поточного контролю;
 $K_{\text{е}}$ – оцінка за екзамен.

Визнання результатів неформальної та інформальної освіти

Порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та інформальній освіті регламентується СТВНЗ-83.1-01:2021 «Визнання результатів неформальної та інформальної освіти».

Для визнання таких результатів належить звернутися із відповідною заявою до декана факультету та додати до неї сертифікати, свідоцтва та інші документи, які підтверджують отримані компетентності. За результатами розгляду заяви створюється предметна комісія, яка розглядає надані документи, проводить співбесіду зі здобувачем і приймає рішення про перезарахування результатів навчання або призначення атестації у вигляді підсумкового контролю (на підготовку дається 10 робочих днів). За результатами контролю комісія виставляє підсумкову оцінку. Якщо здобувач отримав менше 60 балів, то результати навчання у неформальній чи інформальній освіті не зараховуються. При перезарахуванні результатів навчання за дисципліною здобувач звільняється від її вивчення.

Політика курсу:

- курс передбачає роботу в колективі, середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики;
- освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу;
- самостійна робота передбачає вивчення окремих тем навчальної дисципліни, які винесені відповідно до програми на самостійне опрацювання, або ж були розглянуті стисло;
- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача;
- під час вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись правил академічної доброчесності, викладених у таких документах: «Правила академічної доброчесності учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvz_67_01_dobroch_1.pdf), «Академічна доброчесність. Перевірка тексту академічних, наукових та кваліфікаційних робіт на плагіат» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvz_85_1_01.pdf), «Моральноетичний кодекс учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvz_67_01_MEK_1.pdf) – у разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі

Рекомендовані джерела інформації

1. Базова література

- 1.1 Максимець О. М. Конспект лекцій з української мови (за професійним спрямуванням). Мелітополь: Фізична особа-підприємець (ФОП) Однорог Т. В., 2019. 216 с.
- 1.2 Максимець О. М., Адамович А. Є. Практикум з української мови (за професійним спрямуванням). Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2019. 118 с.
- 1.3 Нікуліна Н.В. та ін. Зошит-конспект з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» для студентів ХНАДУ/ Н.В.Нікуліна, Н.П.Книщенко. Видання 3-е, доповн. й виправл. — Харків: Видавництво ХНАДУ, 2020. — 192 с. (власні напрацювання викладача за дисципліною).
- 1.4 Нікуліна Н.В., Книщенко Н.П. Українська мова професійного спрямування: Навч. посібник. Харків: Видавництво ХНАДУ, 2023. 200 с. (власні напрацювання викладача за дисципліною).

2. Допоміжна література

- 2.1 Кацавець Р.С. Ораторське мистецтво: підручник. 2-ге вид., доповн. К. : Алерта, 2018. 216 с.
- 2.2 Куньч З., Городиловська Г., Шмілик І. Риторика. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2016. 496 с.
- 2.3 Нікуліна Н.В., Книшенко Н. П. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)». Харків: ХНАДУ, 2014. 104 с. *(власні напрацювання викладача за дисципліною)*.
- 2.4 Нікуліна Н.В., Шулякова Л.В., Борзенко О.П. Російсько-українсько-англійський словник термінології і номенклатури автомобільного транспорту. Харків: ХНАДУ, 2016. Том1. – 450 с. *(власні напрацювання викладача за дисципліною)*.
- 2.5 Нікуліна Н.В., Шулякова Л.В., Борзенко О.П. Російсько-українсько-англійський словник термінології і номенклатури автомобільного транспорту. Харків: ХНАДУ, 2018. Том 2. 520 с. *(власні напрацювання викладача за дисципліною)*.
- 2.6 Тетарчук І.В. Ділова українська мова: навчальний посібник для підготовки до іспитів. Київ: ЦУЛ, 2019. 156 с.
- 2.7 Українська мова (за професійним спрямуванням): навчальний посібник-практикум [уклад.: Г. Л. Вознюк, С. З. Булик-Верхола, І. П. Васишин, М. В. Гнатюк, І. Б. Ментинська, І. Д. Шмілик]. 10-е видання, доповнене і виправлене. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. 308 с.
- 2.8 Український правопис (новий). Київ : Видавничий дім «Кондор», 2019. – 284 с.

3. Інформаційні ресурси

- 3.1. Електронна бібліотека. Підручники з української мови (за професійним спрямуванням) <https://sites.google.com/site/ukrmovaprof/elektronna-biblioteka>
- 3.2. Уроки державної мови. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mova.kreschatic.kiev.ua>
- 3.3. Нова Мова. Проект розвитку української мови. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.novamova.com.ua>
- 3.4. Лінгвістичний портал. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mova.info/>
- 3.5. Російсько-український словник сталих словосполучень. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ros-ukr-idioms.wikidot.com/peredmova>
- 3.6. Словник термінів міжкультурної комунікації Ф.С. Бацевича. [Електронний ресурс]. –

Режим доступу: <http://terminy-mizhkultkomunikacii.wikidot.com/peredmova>

3.7. Як ми говоримо. Поради від Бориса Антоненка-Давидовича. [Електронний ресурс]. –

Режим доступу: <http://yak-myhovorymo.wikidot.com/>

3.8. Чи правильно ми говоримо? Посібник Євгенії Чак. [Електронний ресурс]. – Режим

доступу: <http://chak-chy-pravylnomyhovorymo.wikidot.com/vid-avtora>

3.9. Неправильно-правильно. Довідник з українського слововживання М. Волощак.

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nepravylnopravylno.wikidot.com/>

3.10. Культура мови на щодень. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://kultura-](http://kultura-movy.wikidot.com/about)

[movy.wikidot.com/about](http://kultura-movy.wikidot.com/about)

Розробник силябусу:

Завідувач кафедри українознавства,
кандидат філологічних наук, доцент

Юлія Бугаєвська

Заступник завідувача кафедри, доцент

Наталія КНИШЕНКО

Гарант освітньої програми
д.т.н., професор

Микола МИХАЛЕВИЧ

Завідувач кафедри українознавства,
кандидат філологічних наук, доцент

Неля НІКУЛІНА